CSIKI LAPOK

Felelős kiadó: Özv. VÁKÁR LAJOSNÉ

Egész évre Pengő 6.— Félévre „ „ 3.— Negyedévre . Pengő 1.50 Példányonkénti ára 12 fillér Külföldre egy évre 12 Pengő Megjelenik minden vasárnap

Nyilttéri közlemények díja soronkint 1 Pengő Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetési díjak a legolcsóbban számittatnak. Kiadóhivatal: Csikszereda, Apafi Mihály-ucca 15 sz.

Felelős szerkesztő vitéz Rössegh Győző

Kállay Miklós miniszterelnök nagy beszéde a magyar ifjusághoz.

A főiskolai ifjuság október hó 6 a alkalmából ünnepséget rendezett, amelyen Kállay Miklós miniszterelnök is felszólalt.

— Egy nemzet történetét — mondotta — fiatalságától elválasztani nem lehet. Egy nemzet életében mindig ott kell lennie a fiatalságnak, mert a nemzeti örökkévalóság alapját az rakja le, hogy mi yen a fiatalsága. Nemzetet ujjáteremteni csak a fiatalságon keresztül lehet. E tudok képzelni forradalmi lelkületü fiatalságot, el tudom képzelni a fiatalságot a barrikádokon is, de pártpolitikában magyar szivem, magyar hitem nem szeretné látni a fiatalságot. Egy bizonyos, hogy a forradalmi lelkü et ma is á kell, hogy hassa az ifjuságot, de ez nem ab akbeto réseakbő, nem kőhajigálásokból áll. Ma forradalmi lélekkel a barrikádok fiatalságának el szantságával kell szembeszállnotok mindazzal, ami a fiatal lelkek s egyszersmind az egész nemzet lelkének tisztaságával, becsületességével es ideálizmusával szemben áll. Benne eltak ebben a világban. Pletykák, álhirek, destruktiv hirek és sértő megjegyzések terjednek szana szét. Sőt nyilvánosságuk lesak ostobaságuk nagyobb Nem tudom ki a szerzőjük, ha megfogom őket, ellátom a bajukat. De azokhoz is van szavam, akik elhiszik és továbbitják ezeket az ostobaságokat. Undoritóak és ostobák az ilyenek, mert jóllehet, mindig rájöhetek, hogy valótlanok és hazugok e hirek önmaguk cáfolják meg magukat és ennek ellenére is ujabb nyitott fülekre találnak nálunk az uj születtlenségek. Fiatal emberek, ne türjétek ezt! Hallgassátok el ezeket, akik csak mocskolni, leráutani, a nemzeti hitet és erőt gyengiteni tudják.

— Sok kötelesség vár a fiatalságra Sok munka áll előttetek, amit másként, mint fiatal lélekkel elvégezni nem tudtok. Jövőt, családot, megélhetést, vagyonszerzést, lelki gyarapodást, mindezt csak akkor tudjátok elérni, ha a mai Magyarország lelkének megnemesitésében segitségemre lesztek. Ezt a munkát sem én, sem más nem tudja elvégezni a fiatalság nélkül.

— Nézzetek körül! A hirtelen vagyonszerzésnek, gyarapodásnak lása vett erőt közönségünk egy részen. Ezzel én nem antikapitalista világfelfogást hirdetek, nem az ellen beszélek, hogy a jól végzett munka megérdemelt gyümölcsét ne hozza meg. Én az antiprofitista felfogást hirdetem. Nem akarok proletárlelkü diákságot, nem akarok proletár magyar jövőt és a jómódot, a magyar ember törekvő munkájának teljes elismerését akarom és szeretném megalapozni. De ha az ország szegényedik és egyesek mégis gazdagodnak, ez nem az ország érdeke, sőt még azoké az egyeseké sem, mert ezeknek a vagyonoknak nem nagy jövőt jósolok. Mindezt tudatosan és szándékosan hirdetem, mert őszinte szóval kell hozzátok fordulni és meg kell határozni kötelességeiteket. A ti kötelességtek nem az, hogy világnézeti harcok mesgyéjén filozofálva állástfoglaljatok. Nektek a lelket kell adnotok mindenhez, a lelket, a hitet, a bátorságot, nektek a magyar jövendő fe csillogó szinét és felcsendülő hangjat kell megadnotok.

Örlés. Megkezdődött a vámőrlés a Papp Károly-féle műmalomban. Gabonát átveszünk őrlésre, Apafi M. ut 59. és Kossuth L. ut 3. szám alatt. — Előzetes bejelentésre helyből el és vissza szállitjuk. 2—3

A csiki gyümölcstermelés.

Észrevételek Szőke Mihály cikkére.

Budapest, október hó.

Szőke Mihály egy munkás életet töltött el a mező-, az erdő- és a kertgazdaság müveléseben. Különös szerencse, hogy visszatért szülőföldjére és öreg napjaiban is faradhatatlanul dolgozik csiki fajtestvereinek boldogulásán. Kiváló gazdasági szakképzettsége, széleskörü gyakorlati tapasztalatai, fajszeretete, a csiki föld tökéletes ismerete és tisztelatása nagy segitségére van a megye gazdaközönségének.

A *Csiki Lapok* 39. számában meggyőzően mutatja ki, hogy miert kell a csiki gazdának minel több gyümölcsfát ültetnie. Valósággal bántó és elszomoritó, ha vegig megyünk falvaikon, látjuk a sok apró gyermeket, a jómodu gazdakat, de schol gyümölcsfat nem látunk, gyümölcsből schol nem vehetünk es ilyent alig fogyasztanak. Legfeljebb itt-ott éretlen, vad- vagy korcsgyümölcsöt árulnak a cigányok vagy mas alkalmi árusok.

A nyáron többször megfordultam Nagytusnádon és Tusnádfürdőn. Vagyonos birtokosok kellő számmal vannak. Rendkivül bantott, mikor jómodu atyafiságom körében sem került az egyébként dusan megrakott asztalra egy gyümölcsös tál, mert sem a széles nagy udvaron, sem a kertben egyetlen gyümölcsfát nem lehetett találni s ha nehol megis láttam, az elhanyagolt, kitördelt, gondozatlan volt, jeléül annak a szégyenletes nemtörődömségnek, melylyel kisgazdáink a gyümölcstermeléssel szemben viseltetnek.

Még elszomoritóbb képe volt a székely gazdák élhetetlenségének Tusnádfürdő, ahol a Budapestről es más városokból érkező fürdővendegek valósággal megrohanták az élelmiszerüzleteket, hogy beszerezhessek a megszokott mindennapi gyümölcszükségletüket. Gyümölcs azonban nem volt s ha volt, eretlen es ehetetlen vadalmák voltak. A kereskedők egy párszor rendeltek Szegedről, Kecskemétről és Debrecenből barackot, dinyét, cseresznyet, de ezek a gyümölcsök a szeretfalvi es a szászregeni atrakodásokat és a többnapos utat nem birták, igy a kereskedők a romlott áru miatt rafizettek az üzletre és beszüntették a további rendeléseket.

Fiatal éveimben többször gyönyörködtem *Csergő Venczel* gyergyószentmiklósi és *Marton Ferenc* csikszentmártoni kiralyi jarasbirak hires gyümölcsöseiben. Közismertek voltak a csikszentdomokosi es csikszentgyörgyi gyümölcsösök is, jeléül annak, hogy Csikban is lehet első- és jó másodrendü gyümölcsöt termelni. A csiki talajba azonban csak olyan gyümölcsfat kell ültetni, amely Csikból vagy hasonló éghajlatu vidékről való, mert akik melegebb vidékről hozattak drága pénzen oltványokat es fákat, azok kárt szenvedtek, mert ezek a fák a csiki hidegben elpusztultak.

A gyümölcs nemcsak pénzt hoz, hanem elősegiti a jobb táplálkozást, a legegészségesebb eledel, emellett jelenti a művelődést is. Aki járt Ausztriában, Olaszországban, Németországban, Franciaországban vagy Angliában, szomoruan tapasztalja a Székelyföld, de különösen Csikmegye elmaradott és elhanyagolt allapotát a gyümölcstermelés és fogyasztas terén.

Még az sem baj, ha a gyümölcs nem elsőrendü vagy nem érik be kellőleg. Ott van például a legegészségesebb gyümölcs, az alma. Csikszeredai kétholdas kertünkben igen jelentékeny mennyiségü alma és körte termett. A gyümölcsös nem volt belterjesen művelve és gondozva. A dombon levő kertben a szembenlevő Hargita hideg szele allandóan érte a gyümölcsfákat. A többszáz véka, jóreszben be nem ért almát mégis jól fel tudtuk használni. Naponként fogyasztottunk aszalva és megfőzve kompótnak, kitünő volt almafánknak, almásbélesnek, sőt ennek a legjobb, mert e célra igazán kár volna Jonathán-almát használni. Az almatermés legnagyobb részét eladtuk, kisebb részét a pincékben jól elraktároztuk, karácsonykor a karácsonyfákat diszitettük és étkezéshez állandóan felhasználtuk. Tavasszal a pincékben a legkeményebb is annyira megszelidült, hogy nyersen is ehető volt. Mi május—junius hónapokban is jó almat ettünk, mert ezek a téli almák a nyárelejі időjárásban nem romlottak el, hanem megjavultak.

Kertünkben volt kétszázötven terebélyes egresbokor és még sok ribizlibokor. Kapálása neheź volt, de ha még egy kis trágyát is kaptak, olyan nagy volt a hozamuk, hogy Csikszereda közönsége heteklig a kertünkben szárandokolt egrest és ribizlit vásárolni, pedig a tenniszező fiatalság és egy egész gyermekserg állandóan legelte a bokrokat. A csiki időjárás egészen jó az egresnek és a ribizlinek.

A gyermeknek természetes vágya a gyümölcs. Mikor szeptemberben az udvarhelymegyei székelyek gyékényes szekerei megjelentek a csiksomlyói gimnázium előtt, a diáksereg örömében megrohanta a szilvásszekereket, amelyekről ket krajcárert mérték ki a jó besztercei hargasmagu szilvát.

Az alma tápértéke közismert. Az orvosok állapitották meg, hogy az almának minden más táplálóknál nagyobb a foszforsavtartalma. Az almakura ezert elsőrendüen bevalik a különböző emésztési zavarok ellen es amellett kitünő vértisztitó is. Az alma igen jó altatoszer is, ezert ajánlható, hogy rossz alvók lefekves előtt nyers almát egyenek. A hideg almatea igen jó lázcsillapitó. Az alma foszfortartalmánál fogva elsőrendü idegerősitő szer. Naponkénti rendszeres fogyasztása a máj működését is elősegiti; azonkivül a szájüreg esetleges kellemetlen szagat is elmulasztja és leköti a gyomorsav fölöslegeit. Ha a nyers almát kevés sáfránnyal keverjük, igen jó gyogyszer mind gyermekeknek, mind felnőtteknek belféreg ellen.

Hogy az almafák milyen jövedelmezők, arról tudomást szerezhettek a csikiak is a mult évben az *Uj Magyarság* hasábjain lezajlott vitákról. Ezuttal csak annyit közlök, hogy Budapesten egy kiló *Jonathán*almáert 4—5 pengőt fizettünk. A szakértők azt állitottak, hogy jól kezelt gyümölcsösben egy *Jonathan*-fa 2—300 klgr. almát is ad. El lehet tehat képzelni, hogy milyen sok pénzt hoz a konyhára az almák kiralya, a *Jonathan*. A vita folyamán azt állitották, hogy egy jól termö Jonathán-fa évi 600 pengő hasznot hajt tulajdonosának!

Hogy Csikszeredában jól lehet gyümölcsöt termelni, azt bizonyitották *T. Nagy Imre*, kir. tanácsos, földbirtokos es *Balás István* vármegyei irodaigazgató csikszeredai szép gyümölcsösei a Zsögöd felé eső köves oldalon.

Sajnos, az ujságcikkeket kevesen olvassák és ha olvassák, más napra már el is felejtik. Helyes és okos cselekedet volna, ha a *Csikmegyei Gazdasági Egyesület* vagy a vármegye vezetősége *Szőke Mihállyal* egy rövid kis tanulmanyba összefoglaltatná a csiki okszerü gazdálkodás módját és feltételeit. Kitanitaná a gazdakat, hogy milyen földbe mit és hogyan vessenek vagy ültessenek. Ez a kis könyv biztos vezető lenne a mező-, az erdő-, a kertgazdaságban, az állattenyésztesben, a baromfi és a méhtenyésztésben. A mehtenyesztes kis káteját talán *Blenessy Károly* is szivesen megirná. Mindezt természetesen a különleges csiki viszonyokra és éghajlatra alkalmazva. A könyvet a *Gazdasági Egyesület* vagy a vármegye (esetleg a vármegye maganjavai) ingyen vagy toborzóaron, fillérekért, önköltségen bocsajtaná a csiki gazdaközönség rendelkezésére Helyes volna a kis könyvecskét *matricáztatni*, hogy 5—10 évenként ujból és könnyen lehessen nagy példányszamban sokszorositani.

Az ujságcikkek hatása nem maradandó. Kézzelfogható eredménnyel ritkán járnak. Belőlünk egy élet sokoldalu tapasztalata beszél. Hasznositsuk a kiváló *Szőke Mihályokban* és *Blenessy Károlyokban* rejlő nagy értékeinket, amig nem késő. Oly időket élünk, amikor gyors tettekre és nem ügyirattologatásokra van szükség.

Tusnádi Élthes Gyula dr.

Harcterek.

Sztalingrád.

Ahol a Volga már 8 kilométer széles mederben hömpölygeti a szennyes vizét, ott épült Sztalingrád, majd negyven kilometer hosszan a folyó mellett. Hatalmas gyárváros, amelynek hassi, utcái, kertjei, kerítései, talán minden négyzetnyi föld egy-egy erőd. Az erődök közül nem egy két emelet mélységü, mig fölötte forgatható páncéltornyokon ágyuöriások torkai meredesnek az égtájak felé. Azt mondotta egy elfogott szovjet méröök, hogy Sztalingrád olyan erős erődhálózattal bir, amelyhez nincs fogható, ezért bámulva csodálkozik azon, hogy a német hadsereg ki tudta kezdeni a sztalingrádi erődöket és be tudott hatolni a város területére.

Az oroszok már az elmult világháboru alatt művészei voltak a védelmi vonalak és erődök épitésének és leplezésének, amit viszont ma, a technika fejlettsége mellett a lehető tökéletességig fokoztak már Szebasztopol erődrendszerének a megépitésénél és tovább Sztalingrádnál.

Hetek óta tart már Sztalingrád ostroma az erődök dzsungelében, amely idő alatt a német hadsereg és a szovjet védőr a legelkeseredettebb harcokat vivják nap-nap után. Minden hasért meg kell küzdeni, mondja a hivatalos jelentés és a harcokban csak műszaki csapatok tudnak részt venni. Pedig Sztalingrád a Volgáig északon, délen és nyugaton teljesen körül van sárva annyira, hogy a védők csak a Volgáról vagy repülőgépről kaphatnak segitséget.

Az erős védekezésből arra következtethetünk, hogy kapnak segitséget. Nyilván a segitségnyujtás lehetőségét szolgálják a német hadsereg sztalingrádi északi szárnya ellen intézett erős szovjet támadások, amelyek egyrészt azt a célt szolgálják, hogy e részen a Volgáig eljutott német hadseregcsoportot lekössék és onalatt a szükséges segitséget a Volgán átszállitsák. Kell a segitség, az uj emberi és technikai erő, hogy a réseket betömjék és uj ellenállási fészkeket, vonalakat megteremthessék. Sztalingrád kulcspont Asztrachán felé és a Kaukázus felé is. Sokkal fontosabb, mint Moszkva avagy Leningrád. A nagy Don medencét a Volga nyugati partjának a birtokában könnyebb lesz megvedeni.

Milliók harcolnak Sztalingrádnál milliók ellen. A szovjet 180 milliós tömegéből valósággal ömlesztik a harctérre a katonát. Nincs olyan része a keleti arcvonalnak, ahol ne támadnának, avagy ne kisérleteznének támadással, azonban minden kisérletük összeomlik. Az összeomlott támadások igen nagy veszteséggel járnak. A szovjetnél nem számit a veszteség Nem számit az ember és az anyagveszteség se. Ha már fel kell adniok a helyiségeiket, a szovjet katonak robbantják fel a házakat Fölégetni, fölrobbantani, elpusztitani mindent. Es a jelszavuk. Nem törődnek azzal, hogy az otthmaradt oroszoknak nincs eleimük, nincs lakásuk, nincs viluk. Nem törődnek azzal, hogy éhenhalnak, hogy elpusztulnak, avagy legjobb esetben a legnagyobb nyomorban tengetik az életüket.

Lenin forradalmának kezdete óta az orosz nép csak pusztul. Sok-sok millió lett a kommunizmus áldozata. Szörnyűség! Legalább 20 millió orosz pusztult el az orosz forradalom kitörésétől a szovjet háborubs lépéséig. Es mennyi pusztult el azóta?

A Sztalin—Kaganovics dinasztia az elpusztultakat nem tartja nyilvan, csak az előket ömlesztí a frontra. Es ha azok, onnan a Volga, a Don mögül ki tudnának szabadulni, akkor Közép-Europa Sztalingráddá valtoznék, a kő nem maradna a kövön, mi az emberi gyötrelmek gyötrelmét es kinzó halálát szenvednénk. Hogy mindez be ne következnek, ezért kell harcolnunk a Don partján és ott kell megfojtannunk a világ ördögeit.

A harctereken egyébként a tengelyhatalmak mindenütt a legelszántabb küzdelemben állanak. A harcok különösen az orosz fronton elkeserédettek. Az oroszok mindent elkövetnek Sztalingrád mentesitésére. Ezért elképzelhetetlen erőfeszitésekkel probálkoznak vegig az egész front hosszában. A német es szovetséges csapatok ezeket a támadásokat a mult héten is visszaverték és véres veszteségeket okoztak a szovjetnek.

Hovatovább látja Európában mindenki, hogy mekkora volt az orosz vesztedelem. A német hadsereg nagyszerű lendülete és géperőre való átállitása nélkül az orosz hengert semmiféle hatalom nem tudta volna feltartóztatni Most azonban megtört a varázs. Bár még mindig végső erejüknek megfeszitésével támadnak egyes helyeken, mégis úgy néz ki a helyzet, hogy a szovjet haderő utolsó kétségbeesett rohamainál tart. Mult héten már a föld alatt is próbálkoztak, elkezdték a földalatti aknázást. Az oroszok Orel körül befurtak a német állások alá. Idejében észrevették szándékukat, az állásokat kiürítették a németek és a robbantás után ellentámadással kiverték mindenhonnan a meglepett ellenséget.

A háboru tehát soha nem látott véres áldozatokkal folyik. Nem vitás, hogy abban a tengely csak az utolsó héten is olyan hatalmas csapásokat mért az oroszokra és az angolszászokra, ami a háboru továbbfolytatására elhatározó lehet. Mindig álljon szemünk előtt az a nagy erőpróba, amit ismét reánk kényszeritett a történelmi sors. Legyünk abban nagyok és méltóak a dicsőséges magyar multhoz. Készüljünk fel mindig arra, hogy lemondás és áldozatvállalás nélkül nincsen számunkra soha a történelemnek semmi adománya. Mi magyarok mindent nehezen és drágán kaptunk, mindenért alsposon próbára tett a történelmi sors. Igy van ma is. Ami reánk méretett, azt vállaljuk öntudattal. Ne csináljunk immár-immal a háborunak reánk rótt feladatait. Az egész nemzettől egyforma kötelességet várnak a nagy idők. Ma mindenn magyarnak egy véleményen kell egyszerre abban, hogy a háboru idején a szövetséges német—japán és olasz vitézséghez méltónak kell bizonyulni. Csak ebben az esetben reménykedhetünk boldogabb magyar jövőt.

* * *

A londoni és washingtoni államférfiakat élénken foglalkoztatja Sztalin nyilatkozata nyomán felbukkant egyetlen kérdés, amely immár a közvéleményt is erősen aggasztja: vajjon a Szovjetunió megmarad e London és Washington szövetségesének abban az esetben is, ha kényteln lesz letenni a fegyvert, minthogy a szövetségesek nem adták meg azt a segi séget, amit várt tőlük. Londonban már olyan háboru gondolatával foglalkoznak, amelyben Anglia és az Egyesült Államok „egyedül" kényteleneknek helytállani a tengelyerőkkel szemben. Az angolszász férfiak e kérdés boncolgatásánál természetesen kétségbivüli megállapithatják, hogy az „egyedül" viselt háboru sokkal veszteségesebb lesz, mint a rádióban, sajtóban és konferenciákon folytatott „hadjárat".

* * *

Miután a vezető német államférfiak legutóbbi beszédeikben egybehangzóan bejelentették, hogy belátható időn belüli megtorolják az angol légi haderőnek német városok ellen intézett nyári támadásait, a német sajtó fokozott mértékben foglalkozik a megtorlás kérdésével. Ezzel hangsulyozza, hogy a német nép feltétlenül meg lehet győződve arról, hogy a német légifegyverzem hamarosan tettekre váltja be a német birodalmi kormány szavait. A német sajtó megállapitja, hogy tekintve azokat a pusztitásokat, amiket az angol légi haderő vitt véghez német városokban, a német közvélemény elégtételtel vette tudomásul a méltó megtorlás bejelentését. A német nép meg van győződve arról, hogyha a német légi haderő csökkentheti bevetéseit a keleti fronton, igen erős kötelékekkel adhat választ a brit hadvezetőségnek. A német birodalmi főváros felfogása szerint Hitler, Göring és Ribbentrop kijelentése nem volt üres szó, hanem mögötte a birodalmi kormány ama szilárdan eltökélt szándéka áll, hogy a német légi haderő megtorló rendszabályait nagy méretekben előkészitik és hathatósan végre is hajtják.

* * *

A Barbarigo olasz tengeralattjáró elsüllyesztette az Idaho nevü amerikai 33 ezer tonnás csatahajót

Dr. Todor János
kir. törvényszéki tanácselnök

Dr. Todor Janos a csikszeredai kir. törvényszék tanácselnök 55 éves korában szivkoszoru dugulas következtében 1942. oktober hó 4-én hirtelen meghalt. Egy igaz, becsületes jó emberrel ismet kevesebb. Dr. Todor halála a legmelyebb reszvétet és megrendülest okozta minden csiki magyar ember lelkében. Azok közé a kivételes egyének közé tartozott, aki minden időben megőrizte igazságkereső szivének nagyszagat es tisztaságat. Azokban az időkben, amikor szamunkra a gyülölet alapján mérték meg az igazságot is Dr. Todor jóságos arcának látása es jelenlete valósággal megnyugtató volt azon a nehéz helyen, ahol állott.

Láttuk őt szenvedni sokszor, amikor a balkáni megépitésű rendszer emberei velünk szemben olyan leküzdhetetlen egyoldalusággal ertelmeztek az eletjogát.

Dr. Todor Janos a legnehezebb megpróbáltatásokban nőtt a lelkünhöz és most, amikor a halál kiszakitotta onnan, akkor a legőszintébb fájdalommal megsiratjuk. Ugy érezzük, hogy az utobbi időben nem volt ilyen nagy vesztesége a csiki közéletnek. Értekes ember volt Dr. Todor János. Nemcsak mint biró állott hivatása magaslatán, nemcsak az elnyomás éveiben mutatott egészen magasabbrendü emberi értéket, de amiről soha nem beszélt és nem hivalkodott egyike volt a legszebben kitüntetett csiki tiszteknek. Tulajdonosa volt a III. oszt. katonai érdemkeresztnek, amelyet már egészen rendkivüli teljesitményekért és ellenséggel szemben tanusitott vitézségért adományoztak. Ezenkivül 3 darab Signum Laudis is diszitette mellét, ami együttvéve azt jelentette, hogy Todor János mint világháborus katona gyakran szembe nézett a hősi halállal és ott is éppen olyan lelkiismerettel teljesitette mindenkor teljes magyar megépitésű kötelességét, mint idehaza a szemünk előtt polgári életében.

Dr. Todor Jánosnak a temetése ennek az értékes életnek nyomán megmozditotta az egész társadalmunk együttérzését. Temetésére kivonult a katona zene. Sirjánál Dr. Puskás Levente kir. járásbiró és Dr. Kováts Károly az ügyvédi kar nevében mondottak mely gondolatokat. Elhunytat felesége és két gyermeke gyászolják.

A mintaközségek megszervezése.

A mezőgazdaság fejlesztése céljából megszavazott pénz időszerűvé teszi azt, hogy a mintaközségek megszervezésével foglalkozzunk.

Főelv, hogy az erők azt ne forgácsoltassanak, ezért egyelőre elég, ha a megyében csak két község szervezteik át mintává, de azok szamára mintát is legyenek nemcsak a papiron, hanem a gyakorlatban is. Ezért nemcsak a szorosan vett mezőgazdaság vezető figyelembe, hanem mindazon tényezők, amelyek a fejlődésükre kihatással vannak.

Ezért egyenkint vizsgálat tárgyává teendő az illető falu papjainak, a közigazgatási tisztviselőnek, a birónak, a helyi okossági vezetőknek stb. eddig tanusitott magatartása a közgazdasági kérdések iránt. Ezekre nézve tájékozást nyujt a megszállás idejére alatt tanusitott munkájuk az EMGE által irányitott szervezkedéseknél. (Gazdasági előadások, szövetkezetek, gazdakörök, kirándulások megszervezése stb.)

Figyelembe kell venni az illető falu korcsmárosának magatartását. Es egy teljesen elhanyagolt kérdés volt eddig, de aki falumunkán komolyan dolgozott, ezzel vehette, hogy a falu korcsmárosa sokszor igen sulyos tényező, mert nem egyszer nem kívánatos befolyást gyakorol a falu vezetőinek megválasztásánál. Itt meg kell figyelni, hogy mi késztette a korcsmaipar szerzésére és miként történt ez. Valóban életszükséglet-e vagy hirtelen meggazdagodás és kényelmes életmód volt-e ok a régi foglalkozás abbahagyására.

Mintaközségben italmérési jogot elő-ször szövetkezet, hadirokkant, hadiözvegy vagy hivatásos pincér kaphat, semmiesetre sem egészséges, mást is jól inni tudó egyén, mert itt az eletszükséglet nehezen igazolható egyébbel, mint kényelmes életre vágyással és elgazdagodási törekvéssel, ami a mintaélettel nem egyesithető össze.

A mintafaluban egyetlen talpalatnyi földnek sem szabad lehető legtökéletesebben kihasználatlanul maradnia, ezért a telekkönyvtagositás és visszabályozás egyszerre keresztül viendő.

Szövetkezeteknek, gazdakörnek, gyümölcsfaiskolának, füveskertnek kell benne lennie.

Erdők, legelők szakszerűleg elkülönitve, a legjobb kihasználást nyujtván.

Minden kert, udvar legyen telepitve gyümölcsfákkal, amint ezt egy udvarról udvarra járó szakbizottság megállapitja.

Ezeken kivül egy teljesen uj gazdaság szervezendő be, akkora területtel, amekkora a községi átlagos birtokok nagyságának megfelel. Itt ujonnan legyenek épitve az összes épületek s a jéromszegtől kezdve a villamos motor által hajto t gépekig minden mintaszerű legyen. Egy ily gazdaságot ajándékozzanak oda a harctéren kitünt, de egyébként is ügyes, de teljesen szegény és sokgyermekes gazdának.

A régi mintagazdaságok nem sokat értek.

A falvak fejlesztéséhez nagy nemzeti érdek fűződik, de ide uj irányu, szakszerű, csak magasabb célokat szem előtt tartó munka szükséges. A régi szemléletem, sógor-koma, hiszelgés, talpnyalás, a helyi viszonyokat alaposan nem ismerő a csak látszatra való törekvés többet árt, mint használ.

Egy mintafaluban semmi hiányosságnak nem szabad lennie.

Gyakorlati szemmel látható, kézzel fogható munkaz kellenek, hogy ezek a többi csiki községeknek is mintaul szolgálhassanak. *Szőke Mihály*

A vörös repülők fekete napja...

Honvéd haditudositó-század,
Ferencz Gyarfás hdp. őrmester.

— Fekete napjuk volt a vörös repülőknek! — jegyzi meg az egyik légvédelmi löveg parancsnoka. — Csak ezen a kis területen tiz gépet vesztettek alig néhány óra alatt...

A megjegyzés mögött sok szorongó élmény husódik meg. Napokon keresztül alacsony nehéz vadász es éjjeli bombatamadásokkal nyugtalanitották ezt a vonalszakaszt a kommunisták. Legvédelmünk sehogy sem tudta „csőre" ütni a madarakat. De egyre erőte jesebben, egyre bátrabban lepték fel. Legénykedtek! Kora reggel, hatykon alacsonytámadással kezdtek a napot. Sokszor 8—10 gép darazsként csapkodott összevissza a levegőben, géppuskázva, nehézgeppuskákkal es könnyebb bombákkal riasztotta fedezetbe az embereket. Erkölcsi hatásra ut ztak. Délelőtt többszor megismétlődött ez a jelenet, majd délután bombázók is jelentkeztek. Este pedig virradatig amerikai rendszerű nehéz bombázók vettek at a szerepet.

Szerencsére vaktában, minden komoly kár nélkül dolgoznak ezek a gépek. „A vak tyúk is talál szemet" szólásszerint.

Már harmadszor jelentek meg nappal is kőszépes amerikai bombázók... Majd egyszerre minden szédülést letörlesztettünk velük szemben...

Már korán reggel — a honvéd hamar észreveszi — változást lehetett „szivni" a levegőben.. Nagy távolságban es magasságban két Hója és két Messerschmidt keringett es figyelt. Ugyanakkor légvédelmi ütegeink fokozott készenlétben álltak resen.

Figyeltek és ismét jöttek a vörös gépek. Idegen csapodva, géppuskázva jöttek a nehéz vadászok... Szinte szivtett a levegő, amikor a „Hójék" es „Messerszemidtek" rajuk csaptak. Nagy kavarodas támadt Harom vörös gép füstölve zuhant a donparti mocsárba..

Vadászaink prüszkölő, vad paripákként szaguldoztak a levegőben, majd ujból magasba emelkedtek, szinte lehetetlenné vegesztek tovább őrszolgálatukat...

Ebédelésére készültek kesszenlési helyekre, védelmi körletekbe igyekvő honvédek, amikor ujból felhangzott a légi riadó. Most már menetrendszerű pontossággal hét bombázó közeledett. Az ujonnan épitett, nagy hordképességü hidunkat keresték.

— Hadd jöjjenek... jegyezték meg a beavatottak. — Nemsokára „bálba" kerülnek...

Keringtek, figyeltek és egyre alacsonyabbra merészkedtek a nagy, kétmotoros gépek.

Szinte egyszerre szólaltak meg rejtett tüzelőállásaikból legvédelmi gépágyuk es boforcok. Zeng, szuszremeg a taj. A „madarak" szetrebbennek. Megbomlik a kötelek Ebben a percben csapnak kösejük az őrségen levő „Hójék" és „Messerschmidtek"... A „Hójék" egy-egy ellenséges gépre „ülnek"... A Messerschmidtek hármat lesszakitanak. A magyar vadászok szemplilantás alatt vegeznek nehezebben mozgó ellenfeleikkel... es a Messerschmidtek által üldözőbe vett csoportra vetik magukat... Gyorsegymásutánban öt gép zuhan alig öt kilómméteres körsetben földre... Most mar négy gép veti magát a mindenképpen menekülni akaró kettőre.

— Ne engedjétek ki a hurokból! Lőjjétek le! — kiabál, bistat mindenki a szemelyes elégtételeinek vesszi az elert eredményt. Hogyne, amikor annyi álmatlan éjszakát és kellemetlen nappalt szerestek a „dögök"...

És szorulni kezd a hurok a menekülő madarak körül.. Légvédelmi tüzérségünk teljes erővel dolgozik... Ez is eredményesek: két lángoló csóva jelzi: a Donon inneni horhosokba zuhantak a gépek. Szinte hihetetlen teljesitmény: alig negyedóra alatt hét ellenséges bombázó maradt a szinhelyen. Annyi, amennyi jött...

Senkinek sem kellett ebéd Leirhatatlan ujjongás közepette rohantak honvédeink a ronctokhoz. A pilóták közül csak egynek nyilt ki idejében az ernyője. Sántán kisérték a parancsnokságra... Vallomása szerint az egyik gépen egy szidó „politruk" (katonai biztos) is ült... A többiekkel együtt szénné égett. Egyegy gépen két pilóta és két kezelő utazott...

Nézzük az összetörött, összehorpadt aluminiumszárnyak feliratát. Egyik helyen, téglalakban szószerint ezt olvassuk: „Caution — Discoment Electrica

Wirimi, Vent Tubes And Cables Before Renovig Quter Wig". A gépek, motorok, fegyverek és műszerek külső és belső összeállítása, gyártási módja kétségtelenül bizonyítja: mind a hét gép amerikai gyártmányu, alig használt repülőgép volt. Egyiknek valamennyire épen maradt tartályából 180 liter benzin került elő.

A „fekete nap", a lecke használt. Azóta igenigen ritkán nagy magasságban és főként csak éjjel látogatják a „vaktyuk" elve alapján est a védelmi szakaszt a vörösek.

Kiáltás az udvarházból.

Levél a faluból.

Kedves Viktor Barátom!

Már megint attól félek, hogy szememre lobbantod hallgatásomat, mert elég rég, hogy utoljára adtam életjelt magamról. Szolnok Doboka szorványai érdekelnek, ezek köttnek le egészen, minden időmet igénybe veszik. De azért igérem, hogy mégis némelykor megszólalok, nehogy azt gondold, hogy a faluban nincs tenta vagy kifogyott a papiros. Ennek első fényes bizonyságtétele legyen ez a mostani levél.

Kedvem kerekedett augusztus utolsó napjában s többszöri levélváltás és időpontkijelölés után, engedve kedves barátom kérésének, elindultam Tőtőrbe, dr. Abrudbányay Ede földbirtokoshoz. Sokat hallottam erről a faintos uri emberről, először tavaly a tavaszi bérmaut alkalmával sikerült találkoznom s személyesen megismernem jóságos feleségét, a derék Dalma urnőt. Magyarszarvaskenden Fiedler István püspök ur bérmált, a kitünő János pap engem is meginvitált e jeles napra. Innét dátálódik a lelki kapocs köztem s Ede között. A jóbarátsághoz egy pillanat is elég, sokszor egy egész élet kevés. A rokonlelkek vonzák egymást. Ezt a barátságot kötöttük meg, mikor tavaly a bérmálás után egy délutánra átrándultam János pappal Tőtőrbe s most hogy pár napra elmentem ujra meghitt Tusculánumába, ezzel a barátságunk, lelki kapcsunk megpecsételődött.

Felkerestem a doktor urat toni magányában, hadd lássam, mint fest élete, mit csinál, mivel foglalkozik.

Nagyiklódig a MÁV kocsiját vettem igénybe, ott már várt Ede barátom elegáns sárga futó kocsijával s a „Kemény" és „Baba" ügyes ügetéssel hamarosan megtette a 14 km. utat. Szamosjenő, Lozsárd és Onok községeken haladtunk át, végre berobogtunk Tőtőr községbe dr. Abrudbányay-kuriába. A ház urnője jóságos szeretettel fogadott. Örvendett, hogy megérkeztünk, attól félt, hogy valami „defekt" akadt, azért volt a késés.

Mindjárt uzsonához hivott, utána terepszemlét tartottam, hogy megismerkedjem környezetemmel. Az udvar jobbkeze Judit kisasszony, a doktor ur leánya, ki szakavatottan vezeti a gazdaságot. Télen-nyáron korán talpon van, hogy a dolgosokat munkába állitsa. Odaérkezésemkor is szekeren találtam, ment szénát hozni. Van tekintélye a munkások előtt, mert nem kényes, akárhol meglogja a dolog nyelét. Mindenütt ott van, ő ossza ki a „komenciót", fejésnél, etetésnél megjelenik. Állandóan beszámol édesapjának a tőle kéri az irányitásokat.

Az udvartartáshoz tartozik Sári néni, a hűséges mindenes, ki a konyhát művészieen vezeti, a belügyi tárca hűséges titkára. Segitségére van Zseni leány, ki terit s a szobákat tartja rendben. Juon is becsülettel végzi teendőit az istállóban s a gazdaság körül. Ilyen udvarházat el sem lehet sem a multban, sem a jelenben képzelni udvari bolond nélkül. Ezt a szerepet tölti be Vasilika, ki süket ugyan, de csendesen végzi munkáját. Nem lenne teljes a késéret s a Dalma urnő testőrsége, ha kifelejteném hűséges kutyáját, a Bogár pulit a listából. Amióta az urnő Frici lova elpusztulása után nem lovagol, egyetlen passziója Bogár kutyájával foglalkozni. El is kiséri az asszonyát mindenfelé.

Uzsona után szétnéztem Ede barátommal a parkban. A ház háta megett szép virágos gruppok között tiszta térség, fehér asztalok, padok, székek, ez a legközelebbi pihenő hely. Majd teljebb, fenyők között szintén székeket s függő nyugágyat pillantottam meg. Itt üdül, ide vonul a doktor ur vendégserege délután hüsülni. Legfeljebb találunk egy széles platót, kőasztal, padok, e helyen leültünk s elbeszélgettünk az élet soráról s a magyar nép sorsáról. Közben gazdám találó tréfáival fűszerezte a beszédet s harsanó kacagásunk lehangzott a konyhába, hol a házisszony szorgalmatoskodott a vacsorakészitéssel. Majd teljött hozzánk is, hogy a holnapi tábori miséhez alkalmas helyet kinézzen, mert akadt r. katholikus papvendége is, ki először végez latin istentiszteletet. Ahol ültünk, az kinálkozott a legarravalóbbnak, felmagasitotta s nagyjában elrendezte.

Vacsorára lehivtak. Ujra fenyvesen át jöttünk. Kitünő, gyantás levegője tüdőnkre jótékonyan hatott. Házigazdám pár sudár fenyőn kis dudorodást vakart el, azonnal a legkitünőbb balzsam üditő illata áradt szét. Milyen szép jelkép! Ez a szép, csendes hely bebalzsamozza a lelkeket, mely megóvja a világ rothadó szellemétől. Valahogy, itt a föld fia közelebb érzi magát Istenhez. Abrudbányay Ede itt szivta tele tüdejét-lelkét ezzel a csodás balzsammal, mely minden szavát kenetteljessé tette, mikor a román érában képviselősége idején beszélt az udvarhelyi székely választóinak.

Az ebédlőben megismerkedtem Tomcsányi sáncolási müvezetővel. Az állam a tőtőri földeket sáncoltatja, hogy a sok esőzés ellen megvédje. Hatalmas traktorok végzik az óriási munkát a kemény, nehéz, száraz helyeken. Vacsora után ő és a házigazda folytatják a szokott iparukat: tartliznak. Ez a rendes, ártatlan szórakozásuk. S ha netalán Tomcsányi uram elteledkezne a kártyázásról, Ede barátom pisolyogva jegyzi meg: „az iparengedélyt megvonatom tőled, ha nem gyakorlod."

Az esti hirek meghallgatásával lepihentünk, a csend vette át uralmát a házban s a faluban. Csak a kutyaugatás verte fel a nyugalom birodalmát. Szerette volna ez a másik házőrző eb függetleniteni magát a láncoktól, mert megkötötték, mivel igen rákapott a kukoricára, kezdte enni. Ugy látszik, még az állatvilág is uj szokásokat vesz fel, izlése megváltozik s csemegézni kezd.

Reggel már hatkor éled a ház, kelnek s munkához fognak az emberek. Kiki a maga mesterségét folytatja. Hét óra után meginterjuvolom a ház urnőjét, hogy beszéljen valamit az udvarház történetéről. Szivesen vállalkozott erre és elkalauzolt, hogy megmutassa az egész birodalmát, melyben ő a királynő már 15 év óta.

Vallott a nagyságos asszony, mint a „köles". Minden érdeklődő kérdésemre készségesen adta meg a választ.

A falu, Tőtőr, igen régi, kb. 500 éves. Martinuzzi György állitólag a várba tótokat hozott, igy a helyet „Tótőr"-nek nevezték, később, a magyar nyelv szereti az alliterációt, az „ő" betüt „ö"-vé változtatva, Tőtőrt csinált belőle. Legalább is ezt állapitja meg dr. Kelemen Lajos tudós, mert a régi okiratokban gyakran fordul elő a Tótőr elnevezés a faluról. (Folyt. köv.)

Hozzászólás.

Hogyan rendezzük a magyarországi cigánykérdést?

Irta: Miczi Mihály népszenész primás, a Nemzeti Munkaközpont Csik vármegyei Népszenész Szakosztályának elnöke.

Ujabban mindinkább több szó esik a magyarországi cigánykérdés megoldásáról. Nem csak a fővárosi lapok, de ezek közt a legbeszédesebben Dr. Fehér István ur a Magyarság cimü lapban irt különbséget nem tevő, becsületünkbe gázolt sértő cikkei, hanem Erdély városainak több lapja is foglalkozott a rendezéssel, sőt javaslatokat is tettek a cigánykérdés megoldására.

Dr. Fehér István ur a cigánykérdés rendezésének koncolgatásában minket magyar népszenészeket egyenranguvá tesz és oda soros a kóbor, tolvaj, munkakerülő cigányok közé és a leszármazásának és szaporulatának egész halmazát veszi reánk. A többi erdélyi lapok mérsékeltebben bírálnak el minket. Sajnos, hogy ezeknek egyike sincs népszenészet bizonyos felügyelet mellett a patkó és a vályogvető cigányok közé osztályoz mintha mi tolvajok, megbizhatatlanok és hasznárulók volnánk. Mi ezekre a következő pár kérdést teszünk fel: Mi, a magyar nép hivatásos népszenészei-nek volunk szánalmára és mi a bününk? Ki vigasztalta és lelkesitette a magyar embernek bujában és örömében, ha nem mi, magyar dalon keresztül. Mi, az Erdély és székely vármegyek magyar népszenészei a 22 éves román megszállás alatt a magyar és székely népünknek árulói voltunk-e? Pedig ha valakinek, nekünk amit a magyar hazánk és népünk érdekében a felejthetlen szomoru 22 év alatt kifejtettünk, fel nem fogható érdemeink vannak, amelyeket igazolni tudunk. Ezáltal Dr. Fehér István ur és a vele egy vélemányen lévő urak tisztában vannak-e a mi tiszta, igazi magyar szivünk erosével és a mi igaz igazi jó magyar hazafiaink éző törhetetlen magyaraságunkkal. Mi az ilyen fitetlen, rossz érzésü uraknak azt üzenjük, hogy a 22 éves román megszállás borzalmaiban nyilt szemben az ellenséggel batorságuk lett volna-e vállalni a mi nagyon kényes, életveszélyes nehéz magyar hivatásunkat, sorsunkat, azt a sok megpróbáltatást, a 25 bolcsőcskét, a szigurancának sötét, félig vizzel telt kiszökamráinak borzalmait, amit Erdély, de főleg mi, a székely vármegyek népszenészei, hála Istennek, végig szenvedtünk és kérdjük, hogy miért? Azt minden jó magyar ember tudja, hogy csakis a magyar dal törhetetlen áporságáért és magyar népünk és hazánk föltámadásának biztató reményeért.

Megjegyezni kivánjuk, hogy mi, a magyar népszenészek mindig voltunk, vagyunk és éreszük magunkat olyan jó, hű, megbizható magyaroknak, mint Dr. Fehér István ur és hozzá hasonló urak. Most mi, az Országos Nemzeti Munkaközpont Csik vármegye népszenészei kérjük a budapesti országos elnökséget, hogy méltóztassék az illetekes Miniszter urnál odahatni, hogy a Nemzeti Munkaközpont népszenészei ki legyenek teljesen kapcsolva a mindennapos cigánykérdés rendezéséből és minket ne osztályozzanak se kovács, sem pedig téglavető cigányokhoz, mert mi nem tartozunk ezekhez egyikéhez sem és méltóztassanak kérni a cigány szenész elnevezésnek hivatalos megszüntetését és a magyar népszenész elnevezésnek jogos és törvényes használatát, mert mi mindenkor és a román 22 éves megszállás alatt is teljes szivvel és léleckkel valottuk magunkat magyarnak és mindig tiltakoztunk a cigánymegjelölés ellen. Továbbá mi, a népszenészek kérjük és követeljük, hogy a kóbor és munkakerülő cigányoknak a minél előbbi munkatáborban való elhelyezésüket és az ilyen szülőktől a már megszületendő gyermekek azonnali elvételét, akiket szigoru bánásmóddal, tanitással becsületes polgárokká, szorgalmas iparosokká, munkásokká és jó katonákká lehet nevelni.

Aranykalásszos gazdaavatás.

A csikszeredai m. kir. mezőgazdasági szakiskolában 1942 október 18-án fel 11 órai kezdettel termelési versenykiállitást és aranykalásszos gazdaavatást tartanak a következő műsorral:

1. Himszekegy. Kórének. 2. Igazgató köszönti a miniszteri biztost és a vendégeket.

3. A miniszteri biztos megnyitja az ünnepséget.

4. Ifjuszági elnöki megnyitó, mondja Lőtényi Ignác felső évf. tanuló (Csikcsekefalva)

5. Márton Károly felső évf. tanuló (Csikkarcfalva) szavalata: „Székelyekhez", Petőfi Sándortól.

6. Énekszámok (Krassnahorka, De szeretnék kinn a pusztán, Uj a calasmám ...) Vezényel: Atkáry Gyula m. kir. h. tanitó.

7. Korádi Béla felső évf. tanuló (Tusnádujfalu) előadása: Mit csinálok, ha önálló gazda lesszek?

8. Caisnér Géza II. évf. tanuló (Csikszentgyörgy) szavalata: „Fölvirrad még valaha", irta: vitéz dr. Gerőffy Géza.

9. Caisnér Imre felső évfolyamos tanuló (Csikszentmárton) előadása: Milyen jövedelmet értünk el a méhészetből?

10. „Igazságot Magyarországnak", dr. Andor Gyulától. „Magyar visszhang", Falu Tamástól. „Székelyország édes szülőföldem", székelykeresztúri Molnár Sándortól. (Szavalókar. Előadják az I. és II. évfolyamos tanulók.)

11. A versenykiállitás eredményének kihirdetése.

12. A miniszteri vizsgabiztos felavatja az aranykalászos gazdákat

Bizonyitványok, jutalmak kiosztása.

13. „A magyar gazdifiu", szavalja: Botár András aranykalászos gazda (Csikszplocs).

14. A felavatott aranykalászosok nevében bucsuzik az iskolától: Biró Gyárfás aranykalászos gazda (Csikvacsárcsi).

15. Székely himnusz. Közös ének.

16. A versenykiállitás megnyitása és megtekintése.

17. Elvonulás a nemzeti lobogó előtt.

A kiállitás az ünnepély végétől délután 17 óráig díjtalanul megtekinthető.

Utazásnál

a változó életmód zavarja az emésztést. Ez émelygést és fejfájást okoz. Tehát ne felejtse, hogy a kedvelt hashajtó, DARMOL

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Csikvármegye főispánja ismét átvette hivatalát.** Dr. Lászó Dassó Csikvármegye főispánja szabadságáról visszatérkezett és átvette a főispáni hivatal vezetését.

— **75 éves a magyar pénzügyőrség.** A gazdasági élet szemszögéből is jelentős ez a jubileum, mert a magyar ipar és kereskedelem nem egy alkalommal állapitotta meg a pénzügyőrök nagyfontosságu és értékes munkálkodását. Adórendszerünknek, vámigazgatásunknak és általában az állampénztárügyi gazdálkodásnak mindenkor megbizható és értékes katonája a pénzügyőrség, amelynek kiváló testületi szelleme egyaránt e ismeretre méltó. A háromnegyedszázados jubileum alkalmából a gazdasági élet őszinten kivánja, hogy mind népszerübb életpálya és egyre megelégedettebb hivatalnok legyen az állam pénzügyőre.

— **Kinevezés.** A m. kir. belügyminiszter Virágh József dr. nyiregyházai orvost a gyergyószentmiklósi kórházhoz alorvosnak kinevezte.

— **Csikvármegye közigazgatási bizottsága** október 10-én tartja rendes havi ülését.

— **Esküvő.** Kánya Anna és Caisnér Mihály MÁV segédjegyző október 10-én, szombaton délután 4 órakor tartják esküvőjüket Csikdalnán.

— **Csikszereda 36.000 pengős kölcsönt kapott az Onosa tól.** A Csikvármegyei Országos Nemzeti és Családvédelmi Alap Csikszereda megyei városnak 36.000 pengős kölcsönt megszavazott.

— **Eljegyzés.** Nyers István, a csikszeredai törzsszenekar karmestere és Moldován Olga, Csikszereda, jegyesek.

— **Varga miniszterelnök szemléutja az uj erdélyi vasutvonalon.** Az utóbbi évek legnagyobbszabásu vasutépitkezése fejeződik be a legközelebbi hetekben. A második bécsi döntés folytán csonkán maradt székely körzetet bekapcsolódása az anyaország vérkeringésébe rövidesen megtörténik. Varga József közlekedésügyi miniszter az elmult napokban dr. Algyay Pál államtitkár társaságában megszemlélte a befejezéshez közeledő és igen nehéz terepen, hatalmas erőfeszitések között véghezmenő vasutépitést. Erdély gazdasági körei ugy tudják, hogy ha csak valami kösbe nem jön, a jövő hónapban már megindul a rendszeres teherforgalom a székely körvasut állomásai és a dés—beszterce vonalrészen között. Ezt követőleg pedig, mihelyt az utasok kényelmére szolgáló helyiségek elkészülnek az állomásokon, minden valószinüség szerint azonban már jóval a karácsonyi ünnepek előtt, felveszik a személyforgalmat is az uj vonalrészen. Mihelyt a menetrendszerü közlekedés megindul Déda és Szeretfalva között, természetszerüleg megszünteti a Máv. a vonatpótló autóbuszjáratokat.

— **Figyelmeztetés.** A légitámadások lehetősége miatt az ország területén elsötétités van elrendelve. — Köztudomásu, hogy az elsötétités alatt elkövetett lopásokat, betöréseket halálbüntetik. Ezért kötelességünk minden magyar testvérünket felvilágositani és állandóan figyelmeztetni a megtévedésnek komoly következményeire.

— **Kinevezések.** A belügyminiszter ideiglenes hatállyal Magyarádi Ferenc ditrói községi közigazgatási segédet Borsnék községbe, Nagy Sándor községi jegyző gyergyótölgyesi lakóst Gyergyóalfalu nagyközségbe, Sajkora Lajos István körjegyző kékesi lakóst Gyergyótölgyes nagyközségben községi jegyzővé. Sebő Géza községi jegyző borszéki lakóst pedig a kékesi körjegyzőségre körjegyzővé nevezte ki.

— **Felhivás.** A csikszeredai Helvigh-fürdő a fürdőzőhöz, akik fürdőruháikat a nyár folyamán hint tartották, azzal a kéréssel fordul, hogy a ruháikat télire okvetlen hozzák hozzá, mert felelősséget esetleges téli egérrágásokért nem vállal.

— Az Erdélyi Párt beszámoló értekezletei. Az Erdélyi Párt csikvármegyei tagozata felvilágosító értekezleteket és panasz napokat tart a vármegyében. Célja, hogy a vármegye közönsége és az Erdélyi Párt állandó kapcsolatban álljon egymással. Erre feltétlenül nagy szükség van. Különösen ma, amikor egy gyilkos világégésben élünk és amikor olyan sokszor észleltetik az ellenséges propaganda nyugtalanító élő munkája közöttünk is. Pedig tegyük szivünkre a kezünket és valljuk be, hogy nálunknál rosszabb és kilátástalanabb sorban éppen elegen élnek ma a földgolyón. Hazánkat is meg elkerülte a háboru nagyobb szenvedése. És minden reménykünk meg van a kitartásos magyar jövendő felé. Mégis ilyen nehéz időkben nem jó sokáig egyedül és magára hagyni az embereket. Ezért dicseretes szükség az Erdélyi Pártnak az a munkája, amivel felkeresi a vármegye kösségeit, hogy időszerű kérdéseket a helyszinen közvetlenül megtárgyaljon. Jó az, ha időnként az élen álló emberek ellátogatnak a kösségekhez és elmondják véleményüket. Hiszen nagyobb területeket átlátnak, többet tudnak és nem árt az, ha ilyenkor közelebb állunk egymáshoz. Ennek az elősegitésére alkalmas a képviselőink által tartandó panasz nap és felvilágositó értekezletek sorozata, amelyekre a figyelmet felhivja kérjük népünket fogadja megerő öntudattal. — Az Erdélyi Párt értekezleteit a következő sorrendben tartja: Október 11-én vasárnap délelőtt fél 12 órakor Csikszentsimon—Csatószeg, d. u. fél 3 órakor Csikszentkirály. Október 18-án d. e. fél 12 órakor Gyimesbükk, délután fél 3 órakor Gyimesfelsőlok—Középlok, délután 5 órakor pedig Szepvizen, amelyen részt vesz Csikszentmiklós és Borszova kösségek lakossága.

— Hashoz kell szállitani az élelmiszer jegyeket. A közellátás egyik legfontosabb része az elosztast biztositó jegyrendszer megoldása. Az elmult világháboru tanulságain okulva ezt a kérdést már minden vonalon igyekszenek rendezni, hogy a kösönségnek napok hosszat való sorba állitását és idő rablását elkerüljék. A mult világosan igazolta azt, hogy a belső rend és nyugalom kérdése ott az ügy. Nemzetgazdaságilag megbocsáthatatlan bün az emberek tömegeit az áldogálás tétlenségére kárhoztatni ma, amikor mindenkinek fokozott mértékben kell kihasználni a munkaerejét. Azután az ellenséges propaganda oberegését sem lehet lebecsülni, amely a sorban álldogáló ember nyugtalanságára szokta rádobni magát. És nem minden eredmény nélküli. Mindezeket a hátsó frontnak ma figyelembe kell venni, mert ennek éppen olyan elhatarozó fontossága van a végső győzelemre, mint az első vonalban küzdők átütőerejének frissesége. Egyszóval vigyázzunk arra, hogy az itthoni társadalom szervezésével és ébrentartásával méltónak bizonyuljunk a fronton vérrel áldozatához. Ezzel a céllal történik az, hogy nagyobb városokban mar ismeretlen fogalom az élelmiszer jegyek elosztásával kapcsolatos emberkinzás. Ma hashoz szállitják a jegyeket és nem engedik azt, hogy az emberek tömegei naphosszat ácsorogjanak és az idegeiket őröljék. Sürgősen meg kell valósitani ezt nálunk is. Közönségnek es tisztviselőnek egyaránt érdeke.

— Bevonultak az ujoncok. Október az ujoncok bevonulásának ideje. Igy volt régen, igy van ma is. Meg kell emitsük, hogy ebben az esztendőben a bevonulások büszkeséggel tölthettek el mindenkit. Szepen, fegyelmezetten és komolyan tett eleget kötelességének a csiki fiatalság. Gyönyörű anyag vonult be a kassárnyákba. Megláthatik az utóbbi két esztendő levente oktatása és nevelése a magyar ifjuságon. A kassárnyákon „Isten hozott székely testvér" felirás fogadta a bevonuló ujoncokat, akik ősi katona lelkük öröttnével a legnagyobb kedvvel léptek be a honvédség kötelékébe

— Ne felejtsünk. Hibáinkat is emlegessük csak fel. Ne utolsó helyen azt a bajunkot, hogy gyorsan felejtünk. Azután szeretjük a magunk értékeit semmibe se venni. Akinek csak eszébe jut az teszem fel, hogy egyes köséleti állapotainkkal szemben rosszindulatusan háborogjon, annak eszébe kell juttassuk a multban elszenvedett helyzetünköt Emlékezzünk csak és ne felejtsünk. Hol áll az elmult 22 esztendőben megismert rendszernek minden porcikája a visszatérés utánni renddel szemben. Azt hiszem egyetért mindenki abban, hogy ég és föld a különbség. Csak nagyon gyorsan felejtünk és a multhoz képest álomnak tünő nagyszerüségeit a magyar rendnek mar magától értetődőnek vesszük. Emlékezzünk csak vissza a nyugdij fizetésre — akkor és most. Ma a posta minden 1-én, minden nyugdijasnak a reggeli kávája melle letszi pontosan és hiánytalanul a nyugdiját. Nem is folytatjuk. Szállijon magába mindenki mielőtt panaszra nyilna a szája és adjon hálát az Istennek minden nap, hogy visszatért magyar lehet.

— Nyitva legyen a szemed és a füled, de járj szár ajakkal. Ne fecsegj es ne suttogj. Katonai dolgok iránt ne érdeklődj, katonai vonatkozásu tárgyakat ne fényképezz, mert könnyen gyanussá válhatsz. Ha katonai adatok vannak birtokunkban, azt senkinek, még legközelebbi hozzátartozóinknak sem mondjuk el. Csak annyit mondjunk, amennyit hivatásunkból fo yólag tudnunk kell. Légy ovatos, mert a kém figyel!

— A Foresta nem adja el a baraczkosi fűrészüzemet. A Foresta baraczkosi fűrészüzemével kapcsolatban cikk jelent meg, mely szerint a Foresta tárgyalásokat folytatna az ONCSA-val, a fűrészüzem eladása ügyében. A Foresta igazgatóságától nyert értesülésünk szerint ez a cikk tévedésen alapul, mert a vállalat ilyen irányu tárgyalásokat nem folytatott. A baraczkosi fűrészüzem 22.000 köbméter megvásárolt fával rendelkezik és bár hosszabb idő óta nem működik az üzem, most szó van arról, hogy a fát saját rezsiben feldolgozzák. A Foresta igazgatósága megbeszélést folytat, hogyan történjék meg az üzembehelyezés.

— Mozihirek. Ezuton is felhivjuk a közönség figyelmét az előadások nagyon pontos kezdésére. A Tarul mozi jövő heti műsora: „Dankó Pista" 11-én, vasárnap délután 2.30, 4.30 és este 7.15 órai kezdettel, hétfőn délután 4.30 és este 7.15 órai kezdettel. „Zöldbár" 14-én, szerdán este 7.15, csütörtökön délután 4.30 és este 7.15 órai kezdettel. „5 óra 40 perc" c. film 17-én, szombaton délután 4.30 és este 7.15 órai, vasárnap délután 2.30, 4.30 és este 7.15 órai, hétfőn délután 4.30 és este 7.15 órai kezdettel. Következő műsor: „Végtelen ut", „Egy éjszaka Erdélyben", „Robinson".

— A Vöröskereszt napok gyűjtésének eredménye. Október 3 és 4 napjain a Vöröskereszt gyűjtést rendezett Csikszereda város területén. Ezen a két napon ismét a város társadalmához fordult a háborus időkben egyre nagyobb feladatok előtt álló Vöröskereszt. A két nap alatt városunk közönsége 2647 pengőt hozott össze. Az eredmény azt mutatja, hogy kösösségi életünk áldozatos lélekkel megérti a kötelességét. Ennek ez is a rendje. Végül is a háboru olyan hatalmas áldozatokat kivan, amelyet az állam csak a polgárok egyöntetű vállalásával képes teljesiteni. Nem lehet pedig kérdéses senki előtt az, hogy ennek a mai nemzedéknek jövőbe látó nagysággal és lélekkel kell megerezze a nemzet erőfeszitésének pillanatát. Adni ma kell, nehogy holnap késő legyen. A fejlett kösösségi élet ezt a kötelességet jól ismeri. Vigyázzunk és ahol még nem jutott el idáig a nemzeti öntudat, ott legyünk segitségére tanácccsal és figyelmeztetéssel. A mai háborus időkben nem lehet nelkülözni senkinek a hozzájarulását. Nem szabad megtérni azt, hogy bárki is elbujhasson vagy magát kivonhassa a kösösségnek áldozatai elől. Egy társadalom annál viharállóbb, minél erőteljesebben él tömegei lelkében a nemzet végső céljáért való egyöntetű áldozatvállalás. Ezt tartsuk szem előtt, amikor a háboru végső győzelmére gondolunk.

— A „Csikszeredai Vadásztársaság" igazgatósága a nyu vadászatra vonatkozólag az alábbiakat közli a társaság tagjaival: 1942/43 vadászati évben tilos a nyulvadászat a következő területeken: 1. Csikszenttamás és Csikjenőfalva kösségeknek az Olt balpartján levő területén 2. Madaras kösségnek az Olt jobb partján levő területén. 3. Madefalvának az Olt jobb partjánevő területén. 4. Csikfajcsa kösség területének a Csicsó felé vezető ut és a szépvizi ut közötti resze az „Incsik hidja"-tól a vasutra vezető utig. 5 Csikszeredai es Zsögöd kösség területén a „Lucsos" es „Kives oldal" erdős részei 6 Csikszentgyörgy kösség területéből a „Kápolnásbükk" része. 7 Csikszentmárton és Csekefalva kösségeknek a „Nagyárnyék" erdő és bokros resze. 8 Csikszentsimon kösségnek a „Nagymezőben levő resze, a vasut és az országuton kösött — Nyulra a társaság 1942. évi november hó 22-ig beszáólag minden vasárnap társasvadászatot rendez, melyre a megelőző nap: szombaton 10 óráig a társaság titkárának jelentkezhetnek mindazok, akik a heti nyulrészeiket ki nem lőtték. Mindegy tag hetenkint csak 2 nyulat lőhet, akár bussirozva, akár az alapszabályok alapján engedélyezett hajtásban A vadásztársaság kötelezi tagjait, hogy a nyu bőröket szolgáltassa be a hadsereg részére. Rókát a vadásztársaság területein folyó évi november hó 22-ig szigorusan tilos lőni.

— Köszönetnyilvanitások. Mindazon kedves barátainknak es jó ismerőseinknek, akik felejthetetlen drága jó férjem, illetve édesapánk elhunyta feletti mérhetetlen fájdalmunkat részvétükkel enyhiteni igyekeztek és az ő temetésén megjelentek, köszönetüket fejezzük ki: özv. Todor Jánosné es gyermekei.

— Felejthetetlen édesapánk elhunyta feletti fájdalmunk iránt megnyilvánult őszinte részvétet ezuton is hálásan köszönjük. Adamicza család.

— Jelentkezés vadőri tanfolyam és szakvizsgára. A vadőri szakvizsga letételének megkönnyitése céljából, a gödöllői m. kir Vadászati hivatalnál 1943 évi január—március hónapok folyamán a jelentkezők számához képest több kéthetes előkészitő tanfolyam nyilik meg, amelynek elvégeztével a hallgatók a vadőri szakvizsgára bocsáttatnak. A tanfolyamon való részvétel kötelező. A vadőri tanfolyam és szakvizsgára való felvétel iránti kérvényeket mielőbb, de legkésőbb 1942. évi december hó 1-ig a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumhoz (Vadászati Osztály Budapest, V. Kossuth Lajos-tér 11. sz.) kell benyujtani. Jelentkezőknek részletes felvilágositást ad az Erdélyi Párt csikvármegyei tagozata.

— A Pesti Tőzsde uj számában dr. Hindy Zoltán, a MABI ügyvezető-igazgatója nyilatkozik. Uj ipari transakciókról, érdekes személyi változásokról, a magyar—német tex iltárgyalásokról, a legujabb épitkezésekről, nagy fővárosi ingatlantransakciókról, gyárbővitésekről, az öröklakás árakról stb. érdekes cikkek es információk számolnak be.

— Erdelyi Tűsharcosok figyelmébe! A közeli napokban jelenik meg. a Frontharcos Ezrede Szolgálatában az Erdélyi Tűsharcosok és Hadviselettek Emlékalbuma cimü összeállitott album. — Ez a nagyszabásu müvet, a Magyar Tűzharcos Szövetség Országos Kösösségének hozzájárulásával és támogatásával, Kerészy Elemér m. kir. kormányfőtanácsos, a Szövetség orsz. ügyvezető alelnöke és Dr. Szardelli Caesar nyug. alezredes, a Szövetség külügyi osztályának vezetője szerkesztették, erdélyi irók közreműködésével. Az emlékalbum irásban és képekben ismerteti, a frontharcos mozgalomnak megindulását és kialakulását, az első világháboru kezdetétől, egészen napjainkig. A dissesen kiállitott emlékalbum, a fentieken kivül igen sok fényképet és életrajzi adatot is tartalmaz és méltóan örökiti meg, a magyar katonának, a tűsharcosnak, vitéz magatartását az első világháboruban és a háboru utáni időkben.

— Halálozások. Adamicza János magánalkalmazott, életének 74-ik, házasságának 42-ik évében, folyó hó 5-én Csikszeredán elhunyt.

— Bacsoni Jánosné szül. Sántha Teréz, életének 82-ik, házasságának 62-ik évében, folyó hó 6-án Csikcsomortánban elhunyt.

— Csikszentsimoni Szép Simon birtokos, 1942 évi október hó 8-án, 76 éves korában elhunyt, Csikszentimrén.

— Tenyészvadjuttatás. A Földmivelésügyi Miniszter elhatározta, hogy az erdővadállomány pótlására minél szélesebbkörü tenyészvadat oszt ki. Az igényléseket mielőbb, de legkésőbb 1942. november hó 30-ig kell benyujtani a földmivelésügyi miniszterium vadászati osztályához. Igényelhető: nyul, fácánkakas, fácántörzs. A miniszternek az az elhatározása, hogy csak megfelelően kezelt vadásterületekre utal ki tenyészvadat. Az igényléseket Csikvármegye Vadászati Felügyelőjéhez kell benyujtani.

— A Magyar Föld legujabb száma a méhek telelési idejéről, a mezei pocok irtásáról, a kukoricaszár betakaritásáról, a süldők gyors hizlalásáról és a baromfiak őszi takarmányozásáról közöl értékes szakcikkeket. Érdekes képekben számol be a kiskunlachával kiállitásról és a jánoshalmai gyümölcsvásárról. Elbeszélést, verset, háboru képeket, kisgazdák cikkeit, rendeleteket, piaci és vásári árakat és sok más, érdekes cikket és képet találunk benne. Kapható az ujságárusoknál és az IBUSZ pavillonokban. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala: Budapest, VII., Erzsébet krt. 7

A közönség figyelmebe!

Ferencz János pálfalvi kovácsmester egy ¾-es hordószekeret olyan kiváló vasalási munkával szerelt fel, hogy őt gazdatársaimnak a legelőzékenyebben ajánlom.

Göröcsfalva, 1942. október hó 5.

Kovacs Mátyas, erdőőr.

Fűrészhulladék termelest átvennek. Ajánlatokat „Biztos szállitó" jeligére Pogány Hirdetőbe Budapest. IX. Ferencz-körüt 39.

KERESEK 15—18 év közötti irástudó fiut szolgának. Cim: Mikó u. 16, hátul az udvarban.

Gomb behuzást géppel, ugyanott fehérnemű javitást is vállalok, Tamási u. 4. 1—2

Alkalmazunk minden központban lencse, hüvelyes, feketebersó, loheremag és más apromagvak vásárlására, garanciaképes főbizományosokat, akik ebben a szakmában már dolgoztak, **Erdélyi Gazdák Magértékesitő Szövetkezete**, Kolozsvár, Majális-utca 10. sz. 2—5

A csikszentmártoni kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

1446/1942 tk. sz.

Arverési hirdetménykivonat.

Bartha Gyula végrehajtatónak Holl Ferenc végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 23.000 lej tőkekövetelés és járulékai behajtása végett a Kászonfeltiz kösségben fekvő a kászonaltizi és feltizi 2811 sz. tjkben A-1 szersz. 11267 hrsz. alatt felvett 1 h. 506 négyszögöl területű ingatlannak B 16 szersz. szerint végrehajtást szenvedő nevén álló illetőségére 1200 pengő kikiáltási árban elrendelte azzal, hogy az árverés a C. 1. és 3 szersz. alatt Balázs Etek illetve András József javára bekebelezett holtigtartó haszonelvezeti jogot nem érinti.

Az árverést 1942 november 14. napján délelőtt 9 orakor Kaszonfeltiz kösseghazanál fogjak megtartani.

Az ingatlant a kikiáltási ár 2/3-adánál alacsonyabb áron eladni nem lehet.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb igéret ugyanannyi % ára kell kiegészitení.

Csikszentmárton, 1942 julius 25 napján.

Dr. Pogany Jozsef s. k., kir. járásbiró.

A kiadmány hitelül:

Lanoba
irodatiszt

Gazdák figyelmebe! Vevők vagyunk lóhere, lucerna, szarvaskerep, baltacim es az összes mas apró magvakra, az A. K. által megállapitott áron. Kérünk egy átlagmintát, hogy tudjuk legmagasabb ajánlatunkat megtenni. — **Erdelyi Gazdák Magértékesitő Szövetkezete**, Kolozsvár, Majális-utca 10. sz. 2—10

Keresek 1 darab melegitő érckályhát. Cim a kiadóhivatalban

Jó családból való fiu, vagy lány tanulónak felvétetik. Pototesky József kereskedő, Csikszereda, Apafi-u. 53. 1—

Ebédlő butor eladó, Mikó u. 3.

Nyomatott Vákár Lajosné könyvnyomdájában, Csikszereda.